

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 22^{ης} ΜΑΪΟΥ 1952

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΕΜΜ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ὁ κ. **Γρηγ. Παπαμιχαήλ** εἰσηγεῖται περὶ τοῦ ἐσχάτως ἐκδοθέντος ἔργου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ τακτικοῦ μέλους τῆς Ἀκαδημίας † Χρυσόστομου Παπαδοπούλου, « Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀντιοχείας, » διὰ τῶν ἐξῆς:

Ὡς εἶναι γνωστὸν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, ὁ ἀείμνηστος ἀκαδημαϊκὸς Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Παπαδόπουλος διὰ τῆς εὐρυτάτης αὐτοῦ συγγραφικῆς δρασεως ἀπετέλεσε μοναδικὸν φαινόμενον ἐν τῇ καθόλου νεωτέρᾳ θεολογικῇ γραμματεία. Οἱ τίτλοι τῶν εἰς πάντας τοὺς θεολογικοὺς κλάδους ἀναφερομένων συγγραφῶν του, τῶν ὁποίων ὁ μέγιστος ἀριθμὸς ἀνήκει εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἀνέρχονται εἰς ἑκατοντάδας. Πολλὰ ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικοῖσθιστορικῶν του ἔργων, ὁποῖα φέρον εἰπεῖν, τὰ περὶ τῶν Ἐκκλησιῶν Ἱεροσολύμων, Ἀλεξανδρείας, Ἑλλάδος, ὡς καὶ τὰ περὶ τοῦ Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, τοῦ Κυρίλλου Λουκάρεως, τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Σταυροῦ, τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς καὶ ἄλλα, ἀποτελοῦσιν ὀγκώδεις μονογραφίας, αἱ ὁποῖαι ἀνέδειξαν αὐτὸν τὸν κατ' ἐξοχὴν ἱστορικὸν τῆς Ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς Ἀνατολῆς.

Πλὴν τῶν συγγραφῶν, τὰς ὁποίας ὁ αἰίδιμος Πρωθιεράρχης εἶχε δημοσιεύσει, εἶχε καὶ πολλὰς ἀνεκδότους, διὰ διαθήκης δ' ἐκληροδότησε τὰ χειρόγραφα του εἰς ἐμέ, ὅπως μεριμνήσω περὶ τῆς δημοσιεύσεώς των. Μεταξὺ τῶν κατὰ πάντα ἀρτίων καὶ ἐτοιμῶν πρὸς ἔκδοσιν εὐρέθη καὶ τὸ πάντων ὀγκωδέστερον, ἡ « Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας ».

Κατὰ τὴν κατὰ καιροὺς συλλογὴν τῆς διὰ τὸ ἔργον του τοῦτο ἱστορικῆς ὕλης προσέκοπτεν ὁ συγγραφεὺς πρὸς πολλὰς δυσκολίας, τὰς ὁποίας δὲν συνήντα ἀσκο-

λούμενος περὶ τὴν ἱστορίαν τῶν ἄλλων ἐκκλησιῶν, πρὸς πλήρωσιν δὲ τῶν ἐκάστοτε συναντωμένων δυσσυμπληρώτων κενῶν κατέβαλλεν ἔντονώτερον πνευματικὸν μόχθον. Τὴν συγγραφὴν ἐδυσχέρανε σπάνις τῶν σχετικῶν βοηθημάτων· ἐπειδὴ δ' ἔστειρεῖτο χρόνου, ἔνεκα τῶν ἡμερησίων πολλαπλῶν τοῦ ἀρχιεπισκοπικῶν ἀσχολημάτων, μόλις διέθετεν ἐκ τῶν νυκτερινῶν ὥρῶν τινὰς πρὸς μελέτην. Πρὸς φίλους τοῦ ἐξέφραξε διαρκῶς τὴν στενοχωρίαν τοῦ ἐπὶ τῷ ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ μεταβῆ εἰς Εὐρώπην πρὸς ἐπιτοπίους ἐρεῦνας, ὅθεν ἠναγκάζετο νὰ φέρῃ ἱκανὰ ἐξ Ἑσπερίας συγγράμματα.

Εἰς ἐπιστολάς τοῦ ἔγραφεν: «ἀσχολοῦμαι ἀπὸ πολλοῦ περὶ τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἑκκλησίας Ἀντιοχείας, ἣ ὅποια προκαλεῖ μέγιστον ἔνδιαφέρον, εἶναι δὲ ἀνευνητος τὸ πλεῖστον, καὶ ἰδίως ἀπὸ ἑλληνικῆς καὶ ὀρθοδόξου ἐπόψεως... Θὰ τὸ θεωρήσω θαῦμα, ἂν κατορθώσω νὰ τὸ φέρω εἰς πέρας, διαθέτων ὀλιγίστας ὥρας νυκτερινάς, διότι τὴν ἡμέραν εἶναι ἀφάνταστον τὸ πλῆθος τῶν ἀσχολιῶν μου».

Ὅτε μικρὸν πρὸ τῆς τελευτῆς τοῦ ἠδυνήθη νὰ ἀπαρτίσῃ τὸ ὅλον ἔργον, ἐξέφραζεν ἐπανειλημμένως τὴν ζωηράν τοῦ ἱκανοποίησιν, ἐπὶ κλίνης δὲ παλαιῶν πρὸς τὴν ἀσθένειαν καὶ προαισθανόμενος ἐπικείμενον τὸν θάνατον, συνίστα, ὅπως παραδοθῆ τὸ χειρόγραφον εἰς ἐμέ, ἐχαρακτήριζε δ' αὐτὸ ὡς τὸ καλλίτερον ἱστορικὸν ἔργον τοῦ.

Δὲν ἠξιώθη νὰ ἐκδώσῃ τὸ ἔργον ὁ ἴδιος. Ὅταν δέ, ἀναδιφῶν τὰ καταλειφθέντα χειρόγραφα τοῦ, ἐδοκίμασα τὸ βάρος τοῦ ὄγκου τοῦ, ἐπὶ μακρὸν μὲ ἐστενοχώρει τὸ πρόβλημα τῆς ἐκδόσεώς τοῦ. Ἐκ τῆς ἀμνησίας μὲ ἐξήγαγεν ὁ παλαιὸς τοῦ μεταστάτος μαθητῆς καὶ ἐμὸς συμμαθητῆς καὶ πολῦτιμος φίλος Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Μακαριώτατος Χριστοφόρος, χάρις εἰς τὴν ἐπικουρίαν τοῦ ὁποίου ἔχει σήμερον ἡ ἐπιστήμη τὸ θαυμάσιον τοῦτο ἔργον.

Ἐν αὐτῷ εἰς 1083 σελίδας ἐκτίθεται ἡ ἱστορία τῆς ἐκκλησίας Ἀντιοχείας εἰς τρεῖς περιόδους, τὴν ἀρχαίαν, τὴν μέσην καὶ τὴν νέαν, ταύτην διήκουσαν ἀπὸ τοῦ 1517 μέχρι τοῦ 1935. Ἱστοροῦνται λεπτομερῶς τὰ τῆς καὶ ἐν τῇ Ἑκκλησίᾳ ταύτῃ δράσεως τῶν παλαιῶν αἱρέσεων, τὰ τῆς ἐν Συρίᾳ ἀραβοκρατίας, τῆς παλινορθώσεως τῆς ἑλληνικῆς κυριαρχίας καὶ τῆς μετέπειτα δεσποτείας τῶν σελτζουκιδῶν, τῶν φράγκων καὶ τῶν μαμελούκων, μεθ' οὓς ἐπηκολούθησαν ἡ ἀναγέννησις τῆς ἐκκλησίας ταύτης, ἀλλὰ καὶ αἱ διαταράξασαι εἶτα αὐτὴν διαιρέσεις καὶ αἱ ἐκ τῶν ὑπὲρ τῆς Ὀρθοδοξίας τελευταίων ἀγώνων μεταβολαί ἢ ὅλη δὲ συγγραφὴ κατακλείεται διὰ τῆς ἐκθέσεως τῆς συγχρόνου συγκροτήσεως τῆς Ἑκκλησίας Ἀντιοχείας. Εἰς τὸ ἔργον προστίθεται Χάρτης γεωγραφικὸς τοῦ κλίματος τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας κατὰ τὴν ἀναγραφὴν τῶν Ἐπισκοπῶν ἐπὶ Ἀναστασίου Α' καὶ χρονολογικὸς πίναξ τῶν Πατριαρχῶν Ἀντιοχείας, κατακλείεται δ' ἡ συγγραφὴ διὰ λεπτομερεστάτου εὐρετηρίου.

Εἶναι ὁμολογουμένως ἐκτάκτως ἐνδιαφέρουσα ἡ ἐξιστόρησις τῶν τυχῶν τῆς ἐν λόγῳ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἐκτιθεμένη μετὰ τῆς εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν θεολογικὸν κόσμον λίαν γνωρίμου ἐμβριθείας τοῦ ἀοιδίμου ἀκαδημαϊκοῦ Πρωθιεράρχου. Χάρις εἰς τὴν πρὸς τὰς ἐκκλησιαστικοῖστορικὰς μελέτας ἀφοσίωσιν τοῦ διαπρεπεστέρου τῶν παρ' ἡμῶν ἐκκλησιαστικῶν ἱστοριογράφων, ἡ Ἐκκλησία Ἀντιοχείας ἀποκτιᾷ ἐν τῇ ὑπ' ὄψει ἡμῶν μνημειῶδει ὄντως συγγραφῇ τὸ ἀντάξιον τῆς περιπετειώδους τῆς ἱστορίας μνημεῖον.

Εἰς τοὺς κύκλους ἐγκρίτων ὀρθοδόξων ἀντιοχέων λόγος φέρεται περὶ εὐκταίας μεταφράσεως τοῦ ἔργου εἰς τὴν ἀραβικὴν χάριν τοῦ ἀραβοφώνου ποιμνίου τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας.

ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΚΛΕΙΣΤΩΝ ΦΑΚΕΛΩΝ

Γίνονται δεκταὶ αἱ αἰτήσεις περὶ καταθέσεως κλειστῶν φακέλων ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ τῆς Ἀκαδημίας ὑπὸ τῶν: α) Γ. Τσιμικάλη, β) Σ. Δαπέρογλα, γ) Μ. Θεοδορακάκη, δ) Ἱ. Πανιάρα καὶ ε) Κ. Βασιλοπούλου.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΜΕΛΟΥΣ

ΔΟΜΙΚΗ. — Ἱστορικὸν καὶ ἐτυμολογικὸν τοῦ **Βέτον**, ὑπὸ **Ἀλεξάνδρου Χ. Βουρνάζου**.

Ὅταν κατὰ τὴν σύγχρονον ἐποχὴν ὀμιλῶμεν ἐν τῇ τεχνικῇ περὶ τοῦ λιθομιγοῦς κονιάματος, ὅπερ εἰς πολλὰς ξένας χώρας ἀποκαλοῦσι *béton*, ὑπονοοῦμεν τὸ δομικὸν μείγμα, τὸ ἀποτελούμενον ἐξ συγκολλητικῆς τινος πλαστικῆς ὕλης καὶ τῶν διαφόρου φύσεως καὶ μορφῆς λιθαρῶν, ἅτινα συγκολλώμενα δι' ἐκείνης ἀποτελοῦσι τελικῶς ὁμοφυῆς σῶμα, ἔχον ἀξιόλογον σκληρότητα καὶ ἀντοχήν. Οὕτως ὡς συγκολλῶσαι μὲν ὕλαι ἐφαρμόζονται ἐν μορφῇ πηλοῦ ἢ ἄσβεστος, ἢ ὑδραυλικὴ ἄσβεστος, ἢ ρωμαϊκὴ κονία, ἢ τεχνικὴ κονία *Portland*, ἢ τηκτὴ κονία, ὡσαύτως δὲ τὸ σκωριοκονίαμα καὶ τὸ θηρακικὸν κονίαμα, ὡς συνέσαικτοι δὲ πρὸς συγκόλλησιν ὕλαι χρησιμεύουσιν :

1ον) Ἄμμος μέχρι διαμέτρου κόκκων περίπου 0,5 μετρεκατοστοῦ καὶ δὴ ἄμμος θαλασσία, ποταμία, χαλαζιακὴ, ἠφαιστεία, ἀσβεστολιθικὴ, εἰσέτι δὲ κοκκώδης σκωρία, τρίμμα κεράμων καὶ τρίμμα τέφρας κὼν ἢ ἀνθρακίτου.

2ον) Λιθάρια μέχρι διαμέτρου περίπου 3 μετρεκατοστῶν λ.χ. ψῆφοι ποτάμιοι ἢ θαλάσσιοι, κάχληκες, ψηφίδες.

3ον) Θλάσματα λίθων διαμέτρου 3-7 μετρεκατοστῶν, κυρίως οἱ ἀσβεστολιθικοὶ χάλικες, ἀλλὰ καὶ τοιαῦτα ἐξ ἐτέρων πετρωμάτων λ.χ. γρανίτου, ψαμμίτου, βεσάλτου καὶ ἄλλων, ἔτι δὲ καὶ θραύσματα πλίνθων, κεράμων, σκωριῶν κλπ. Αἱ ὕλαι αὗται πρέπει πάντως νὰ ἔχωσι τὴν ἐπιφάνειαν ἀνώμαλον, ἵνα τελειότερον συγκολλ-